

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
Π/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ Β' ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Μαρούσι, Τ.Κ. 15180
Πληροφορίες : Τασία Ξυλόκοτα
Α.Σαπουντζή
Τηλέφωνο : 210-3442573
Fax : 210-3443013
e-mail: t05sde1@yypepth.gr

ΠΕΡ/ΚΗ Δ/ΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
Δ/ΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 805
ΠΑΡΕΛΗΦΘΗ 17.1.14

Να διατηρηθεί μέχρι.....
Βαθμός Ασφαλείας

Μαρούσι, 02-01-2014

Αρ. Πρωτ. 118/Γ7
Βαθ. Προτερ.

ΠΡΟΣ:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΡΙΠΟΔΩΝ 28, 10558 ΑΘΗΝΑ
210 3225245

ΚΟΙΝ:

1. Δ/ΝΣΕΙΣ Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠ/ΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (Υπόψη
Υπευθύνων Περιβαλλοντικής
Εκπαίδευσης & Σχολικών
Δραστηριοτήτων)
2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ Δ/ΝΣΕΙΣ Α/ΘΜΙΑΣ &
Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

**Θέμα: Έγκριση προγράμματος ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ από την ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

Απάντηση στο με αρ. πρωτ. 182313/Γ7/28-11-2013 εισερχόμενο έγγραφο

Απαντώντας στο με αρ. πρωτ. ΣΕΠΕΔ 4828/02-12-2013 έγγραφό σας, σας ενημερώνουμε
ότι εγκρίνουμε το πρόγραμμα Αειφόρο Ελληνικό Σχολείο : όλοι νοιαζόμαστε όλοι
συμμετέχουμε από τη «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ», που
απευθύνεται σε σχολικές μονάδες της Δ/σης Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης.

Η έγκριση δίδεται για το τρέχον σχολικό έτος 2013-2014. Πρόθεση του προγράμματος
είναι να λειτουργήσει πιλοτικά για μια διετία.

Οι ενημερώσεις είναι προαιρετικές και δωρεάν για τους μαθητές και θα
πραγματοποιηθούν, χωρίς να παρακωλύεται η εφαρμογή του ωρολογίου προγράμματος
και μετά από συνεννόηση με τους Δ/ντές/τριες των σχολικών μονάδων. Επισημαίνεται
επίσης, ότι κρίνεται απαραίτητη η αποφυγή διανομής οποιουδήποτε υλικού, η οποία
αφορά έμμεση ή άμεση διαφήμιση. Η παρουσία του Υπεύθυνου Περιβαλλοντικής
Εκπαίδευσης ή Σχολικών Δραστηριοτήτων, της οικείας Δ/σης, κρίνεται απαραίτητη.
Παρακαλούμε για την αποστολή του απολογισμού της δράσης στην Δ/ση μας.

Συνημμένα: περιγραφή του προγράμματος από την
Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

Εσωτερική Διανομή:

-Τμήμα Αγωγής Υγείας & Περιβαλλοντικής Αγωγής

Η ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

Πιστό Αντίγραφο
Από τη Διεύθυνση Διοικητικού
Πρωτοκόλλου

ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

2235
3-12-13

NAI

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

Σ.Ε.Π.Ε.Δ.
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 4828
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 2-12-13

Υ.ΠΑΙ.Θ./ΚΠ
182313/28-11-2013 13:38:43
Γ7

Αθήνα, 25 Νοεμβρίου 2013
Αρ. Πρωτ. 737/Ε.Ε.

Προς
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
Διεύθυνση ΣΕΠΕΔ

ΘΕΜΑ: Έγκριση Προγράμματος

Η Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και πολιτισμού μετά την επιτυχή έκβαση του πρώτου κύκλου προώθησης του οράματος του Αειφόρου Σχολείου μέσα από το ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ανέλαβε την πρωτοβουλία για τη μετεξέλιξη του Βραβείου Αειφόρου Σχολείου σε πρόγραμμα. Με τη μετεξέλιξη αυτή επιχειρείται η ενίσχυση όλων των θετικών επιδράσεων που είχε η συμμετοχή των σχολείων στο Βραβείο Αειφόρου Σχολείου και ταυτόχρονα να απαλείψει τα ελάχιστα αρνητικά.

Το πρόγραμμα έχει **ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: Όλοι νοιαζόμαστε όλοι συμμετέχουμε** και αποσκοπεί στο σταδιακό μετασχηματισμό του ελληνικού σχολείου σε αειφόρο με βάση τη διεθνή εμπειρία και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της χώρας μας. Δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στον ανθρώπινο παράγοντα και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Επιχειρεί στις προτάσεις που καταθέτει να αξιοποιήσει ουσιαστικά τις περιοχές του σχολικού ωρολογίου προγράμματος οι οποίες δίνουν μία σχετική αυτονομία στις εκπαιδευτικές μονάδες, όπως είναι η ευέλικτη ζώνη, οι βιωματικές δράσεις και οι ερευνητικές εργασίες.

Το πρόγραμμα αυτό σχεδιάστηκε εθελοντικά από στελέχη της εκπαίδευσης και μαχόμενους εκπαιδευτικούς και στηρίζεται σε χρηματοδότηση που εξασφάλισε η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ για την ενίσχυση δράσεων των σχολείων. Πρόθεσή μας είναι το πρόγραμμα να λειτουργήσει πιλοτικά για μία διετία και τα στοιχεία από την εφαρμογή του να δοθούν στο Υπουργείο Παιδείας και στη διεύθυνσή σας για οποιαδήποτε οξοποίηση.

Συνημμένα σας υποβάλλουμε αναλυτική περιγραφή του προγράμματος, την οποία συνέταξε η Παιδαγωγική Ομάδα του Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Ελληνικής Εταιρείας. Παρακαλούμε για την έγκριση του προγράμματος.

Με τιμή

Ο Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

Γιάννης Μιχαήλ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Όλοι νοιαζόμαστε όλοι συμμετέχουμε

ΤΟ ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Το ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ αποτελεί ένα οραματικό σχολείο που λειτουργεί ως **Κοινότητα**. Στην καθημερινή σχολική ζωή δίνει ευκαιρίες να ασχοληθούν **όλοι** (μαθητές, εκπαιδευτικοί, διοίκηση, γονείς, τοπική κοινότητα) με τα κοινά και τη διαχείρισή τους μέσα σε πνεύμα ομαδικό και συνεργασίας. Ένα αειφόρο σχολείο υπηρετεί τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, προάγει τον πολιτισμό και το περιβάλλον και διαμορφώνει ενεργούς και δημιουργικούς πολίτες.

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΣΗΜΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Στο πλαίσιο των αλλαγών που έφερε στο Εκπαιδευτικό Σύστημα το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) το Αειφόρο Σχολείο κάνει δειλά την εμφάνισή του στον Οδηγό ανάπτυξη διαθεματικών δραστηριοτήτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (2006), για να λάβει κεντρική θέση στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών στο γνωστικό αντικείμενο Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (2011). Οι συνολικές όμως αλλαγές στο Εκπαιδευτικό Σύστημα δημιουργούν τις προϋποθέσεις για να αποκτήσει το ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ μία κεντρική θέση στο σχολείο και να αποτελέσει το **πλαίσιο/ομπρέλα για τη διασύνδεση και ενσωμάτωση πολλών καινοτομιών**.

Από τις αρχές του 21^{ου} αιώνα το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα έχει εισαγάγει στις σχολικές μονάδες μικρές περιοχές του ωρολογίου προγράμματος τους οι οποίες δεν είναι απόλυτα κεντρικά σχεδιασμένες, αλλά απαιτείται η συμβολή της κάθε σχολικής μονάδας (Η Ευέλικτη ζώνη για το Δημοτικό Σχολείο, οι Ερευνητικές εργασίες για το Γενικό και Επαγγελματικό Λύκειο και οι Βιωματικές Δράσεις για το Γυμνάσιο). Η πρόκληση και το στοίχημα που τίθεται στο ελληνικό σχολείο να διαχειριστεί αυτές της περιοχές σχετικής αυτονομίας μπορεί να κερδηθεί μέσα από την πρόταση οργάνωσης του Αειφόρου Σχολείου. Μέσα από τις στρατηγικές που καλείται να αναπτύξει το Αειφόρο Σχολείο το σχολείο το οποίο βλέπει ως το σχολείο ως κοινότητα θα ενσωματώσει ομαλά και θα διαχειριστεί ουσιαστικά τις περιοχές αυτές αυτονομίας που .

Στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο), στο πλαίσιο της της τελευταίας εκπαιδευτικής αλλαγής έχουν συνταχτεί ενδιαφέροντα Νέα Προγράμματα Σπουδών που διαφοροποιούνται από τα παραδοσιακά γνωστικά αντικείμενα. Τα νέα αυτά γνωστικά αντικείμενα έχουν εισαχθεί στο σχολικό ωρολόγιο πρόγραμμα με τη μορφή των **Βιωματικών Δράσεων**. Τα προγράμματα αυτά προάγουν τη ψυχοκοινωνική προσαρμογή των μελών της σχολικής κοινότητας και κυρίως των μαθητών (Σχολική και Κοινωνική Ζωή), τον πολιτισμό (Πολιτισμός και Δραστηριότητες Τέχνης), την υγεία των μαθητών (Φύση και Άσκηση), τη σύνδεση των μαθητών με τον τόπο και την ιστορία του (Τοπική Ιστορία), τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό καθώς και την ενασχόληση των μαθητών με θέματα που σχετίζονται με το περιβάλλον και την αειφορία στο σχολείο και στον τόπο τους (Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕΑΑ).

Αυτές οι Βιωματικές Δράσεις εάν αντιμετωπιστούν μεμονωμένα και κατακερματισμένα υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο να αποτύχουν. Αν όμως τεθούν κάτω από ένα ευρύτερο όραμα, τότε μέσα από μία συντονισμένη **κατάσχεση και εκτέλεση μικρών, ευέλικτων, εφαρμόσιμων σχεδίων δράσης** στο σχολείο ή την ευρύτερη κοινότητα, θα έχουν άμεσο αντίκτυπο στην πραγματικότητα και την εικόνα του σχολείου και τότε αυτές θα αποκτήσουν ένα ουσιαστικό νόημα, και οι μαθητές με τους εκπαιδευτικούς θα εισπράττουν τη χαρά και την ικανοποίηση της δημιουργίας.

Τριπόδων 28, 10558 Αθήνα, • Τηλ: + 30 210 3225 245, + 30 210 3226 693, Fax +30 210 3225 240 e-mail: ellet@ellinikietairia.gr, www.ellet.gr
Μέλος/Member: International Union for Conservation of Nature and Natural Resource (IUCN), Europa Nostra/IBI, European Environment Bureau (EEB), Mediterranean Information Office for the Environment, Culture and Sustainable Development (MIO-ECSEDE)

Στα Γενικά και Επαγγελματικά Λύκεια η εισαγωγή των **Ερευνητικών Εργασιών** θα μπορούσε και πάλι να αποκτήσει μια ουσιαστική σημασία για τη βελτίωση της σχολικής ζωής, αν συντονισμένα οι Ερευνητικές Εργασίες, εκτός του ερευνητικού τους τμήματος συνοδεύονται από την **κατάσχεση και την εκτέλεση ενός μικρού σχεδίου δράσης στο σχολείο ή την κοινότητα**, κάτι το οποίο λείπει από τη σχολική μας πραγματικότητα.

Το Αειφόρο Σχολείο θεωρούμε ότι αποτελεί το κλειδί για τη διασύνδεση αυτών των καινοτομιών (Βιωματικών δράσεων, Ερευνητικών Εργασιών, Ευέλικτης Ζώνης, Σχολικών δραστηριοτήτων καθώς θέτει ένα όραμα για το σχολείο, αγκαλιάζει όλες τις δυνατές πτυχές της ζωής ενός σχολείου και μπορεί να αποτελέσει μία ομπρέλα ενοποίησης των καινοτομιών οι οποίες συνενώνονται σε ένα κοινό σκοπό που είναι η βελτίωση της ζωής του σχολείου.

Στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση ζητούμενο αποτελεί η ενεργοποίηση της Ευέλικτης ζώνης και η εφαρμογή του νέου Προγράμματος Σπουδών για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕΑΑ) μέσα από το οποίο δίνονται πολλές ευκαιρίες να ασχοληθεί το σχολείο με την αειφορία στην καθημερινότητά του.

Ταυτόχρονα, οι εκτός ωρολογίου προγράμματος εθελοντικές καινοτόμες δράσεις (πολιτιστικές, περιβαλλοντικές, αγωγής υγείας, αγωγής σταδιοδρομίας) μπορούν επίσης να δρουν συνεργατικά στο μετασχηματισμό του σχολείου σε Αειφόρο.

Η ενοποίηση η οποία προτείνεται δεν είναι μία εύκολη υπόθεση καθώς απαιτείται η απόκτηση μιας κουλτούρας συνεργασίας και συμμετοχής στο σχολείο για την οποία οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται επιμόρφωση και υποστήριξη. Το Συμβούλιο που είναι υπεύθυνο για τα εκπαιδευτικά προγράμματα της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού επεξεργάστηκε ένα σχέδιο για το Αειφόρο Σχολείο και το καταθέτει στην εκπαιδευτική κοινότητα και στην ελληνική κοινωνία για την υποστήριξη της ενοποίησης των δράσεων στο σχολείο κάτω από το όραμα του Αειφόρου Σχολείου. Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί συνέχεια μια σειράς δράσεων στην προώθηση του πολιτισμού και της αειφορίας στη χώρα μας.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΑΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΕΛΛΕΤ) είναι μια μη κυβερνητική οργάνωση που επί 41 έτη έχει συνδέσει το όνομά της με την ανάδειξη του πολιτισμού και τη σύνδεσή του με το περιβάλλον μέσα από τη δημιουργία δεκάδων Μονοπατιών Πολιτισμού, με την αναστήλωση δεκάδων μνημείων, με την υποστήριξη των νησιών και των παραδοσιακών οικισμών μέσω του Προγράμματος Αειφόρο Αιγαίο και άλλων πολλών δράσεων. Η ΕΛΛΕΤ εκτιμώντας τη σπουδαιότητα του Αειφόρου Σχολείου, αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, στηρίζει και προωθεί μέσα από τους κόλπους της το όραμά του. Σε μία πρώτη φάση που διήρκεσε τρία (3) συνεχή έτη, εφάρμοσε το **Βραβείο του Αειφόρου σχολείου (ΒΑΣ)** μέσα από το Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό αρκετά σχολεία της χώρας είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό (με ή χωρίς βράβευση) για την οικοδόμηση ενός αειφόρου σχολείου. Το πρόγραμμα αυτό εκτιμήθηκε ιδιαίτερα από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές που συμμετείχαν. Ωστόσο υπάρχει μεγάλος δρόμος να διανυθεί ακόμη εφ' όσον από τα 10.000 περίπου σχολεία που υπάρχουν στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση έχουν συμμετάσχει μέχρι τώρα στο ΒΑΣ 200 σχολεία δηλαδή ποσοστό 2%. Συχνά διαπιστώνεται ότι ο όρος **ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ** δεν είναι ακόμη γνωστός στην πλειοψηφία των σχολείων και των εκπαιδευτικών. Πολύ περισσότερο βέβαια δεν έχει κατακτηθεί το εννοιολογικό περιεχόμενο του όρου, η φιλοσοφία του, το όραμά του. Σύμφωνα μάλιστα με πορίσματα έρευνας που διεξήχθη στο πλαίσιο του ΒΑΣ οι εκπαιδευτικοί ζητούν σε μεγάλο βαθμό μεγαλύτερη στήριξη και επιμόρφωση. Η Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού μετά την επιτυχή έκβαση του πρώτου κύκλου προώθησης του οράματος του Αειφόρου Σχολείου μέσα από το **ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΕΙΦΟΡΟΥ**

ΣΧΟΛΕΙΟΥ (ΒΑΣ) ανέλαβε την πρωτοβουλία για τη μετεξέλιξη του Βραβείου Αειφόρου Σχολείου σε πρόγραμμα με τίτλο:

ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ:

Όλοι νοιαζόμαστε όλοι συμμετέχουμε

Για τη μετεξέλιξη του προγράμματος λήφθηκαν υπόψη:

- Τα στοιχεία της τελευταίας έρευνας στο πλαίσιο του ΒΑΣ,

- Οι πρόσφατες αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα,
- Η εμπειρία από την τριετή εφαρμογή του ΒΑΣ,
- Η κρίσιμη κοινωνικοοικονομική κατάσταση, η οποία μεταφέρεται και στα σχολεία με έντονα φαινόμενα σχολικής βίας,
- Η ανάγκη για συμμετοχή, υπευθυνότητα και ανάληψη δράσης από τον καθένα μας.

ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ» όλοι νοιαζόμαστε όλοι συμμετέχουμε

Το πρόγραμμα «ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ – (ΑΕΣ)» αποσκοπεί στο σταδιακό μετασχηματισμό του ελληνικού σχολείου σε αειφόρο. Δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στον ανθρώπινο παράγοντα και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της δράσης.

Για την επίτευξη του βασικού σκοπού υποστηρίζει τα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς με:

1. Την ενίσχυση των εκπαιδευτικών, μέσω επιμορφωτικών συναντήσεων και σεμιναρίων θεωρώντας ότι ο σημαντικότερος παράγοντας στην καλή λειτουργία του σχολείου είναι ο ανθρώπινος παράγοντας, δίνεται μεγάλη έμφαση στην ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών σε θέματα σχετικά με την ανάπτυξη συνεργασίας και τη δημιουργία κατάλληλου συμμετοχικού παιδαγωγικού και διδακτικού κλίματος

2. Την ενίσχυση των σχολείων με τεχνογνωσία, μέσω συνεργασιών με ειδικευμένους φορείς οι οποίοι θα παρέχουν δωρεάν πληροφορίες για τεχνικά θέματα που σχετίζονται με την οικολογική διαχείριση των φυσικών πόρων (βιοποικιλότητα, νερό, ενέργεια, υλικά.) και την μετατροπή των υποδομών του σχολείου σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.

3. Την ενίσχυση των σχολείων με υλικούς πόρους. Τα σχολεία τα οποία θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: Όλοι νοιαζόμαστε όλοι συμμετέχουμε, θα παρουσιάζουν ένα σχέδιο δράσης για μια συγκεκριμένη αλλαγή στο σχολείο τους και θα ενισχύονται οικονομικά για την πραγματοποίησή της (με χρήματα ή με υλικά ανάλογα με τη δράση). Απαραίτητη προϋπόθεση βέβαια για αυτό, είναι το σχολείο να εργάζεται σε όλες τις πύλες αειφορίας που έχει επιλέξει και τα σχέδια δράσης αποδεδειγμένα να σχεδιάζονται και να υλοποιούνται από τους ίδιους τους μαθητές/τριες με την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και της σχολικής κοινότητας.

4. Την απονομή Βραβείων Αειφόρου Ελληνικού Σχολείου. Τα σχολεία που θα εμφανίζουν πρόοδο από ένα επίπεδο και άνω, σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια του προγράμματος ΑΕΣ, θα επιβραβεύονται στο σύνολο των δράσεων ή σε τομείς που θα διακρίνονται.

Διάρκεια του προγράμματος. Κρίνεται αναγκαίο το πρόγραμμα να εκτυλίσσεται σε διετείς κύκλους, ώστε να δίνεται ο χρόνος σε ένα σχολείο να οργανωθεί, να διαμορφώσει το κατάλληλο συμμετοχικό κλίμα, να σχεδιάσει ένα σχέδιο δράσης και να το εκτελέσει.

Δικαίωμα συμμετοχής. Στο αυτό θα μπορούν να λαμβάνουν μέρος όλα τα σχολεία. Όσα σχολεία εγγράφονται για πρώτη φορά για να γίνει δεκτή η εγγραφή τους στο πρόγραμμα ΑΕΣ απαιτείται:

- Η καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης στις σχέσεις, στο μαθησιακό κλίμα του σχολείου, στο κτίριο και σε όλο το προφίλ του σχολείου
- Η δέσμευση να ασχοληθούν με τρεις (3) τουλάχιστον από τις οκτώ (8) Πύλες Αειφορίας και να κάνουν σε κάθε πύλη τουλάχιστον δύο (2) δράσεις. Απαραίτητη πύλη θεωρείται η 1^η πύλη: Δημοκρατία και συμμετοχή στο σχολείο, καθώς με αυτή το σχολείο αποφασίζει πως θα λαμβάνει τις αποφάσεις, πως θα επικοινωνεί, πως θα μοιράζει τις υπευθυνότητες και ποιες στρατηγικές θα χαράξει για την εσωτερική ζωή του σχολείου, για την υποστήριξη των μαθητών με μαθησιακά και άλλα προβλήματα (που εμπίπτουν στα θέματα ειδικής αγωγής, οικονομικά κ.ά.)
- Στην αίτηση χρηματοδότησης κάποιας δράσης τους θα πρέπει να αποδεικνύεται η ενασχόλησή τους με τις πύλες και τις δράσεις που επέλεξαν και η εμπλοκή των μαθητών στις δράσεις αυτές.

Σχολεία τα οποία έχουν προχωρήσει στην εισαγωγή της αειφορίας στη ζωή τους και έχουν ασχοληθεί με όλες τις πύλες αειφορίας μπορούν επιπλέον να υποβάλλουν υποψηφιότητα για την απόκτηση του Βραβείου Αειφόρου Ελληνικού Σχολείου. Για την κατάκτηση του βραβείου θα αξιολογούνται με ειδικά κριτήρια τα οποία θα ανακοινωθούν μελλοντικά.

ΟΙ ΠΥΛΕΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Για το χτίσιμο του ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, η παιδαγωγική ομάδα η οποία δραστηριοποιείται στο Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της ΕΛΛΕΤ λαμβάνοντας υπόψη και αξιοποιώντας την εμπειρία από το ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, τη διεθνή και ελληνική εμπειρία για το Αειφόρο Σχολείο, το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Βιωματικές Δράσεις (<http://ebooks.edu.gr/2013/newps.php>), προτείνει στην εκπαιδευτική κοινότητα να εισάγεται η αειφορία στο σχολείο από οκτώ πύλες αειφορίας. Η παιδαγωγική ομάδα του προγράμματος επεξεργάστηκε περαιτέρω την πρόταση αυτή και την καταθέτει στην εκπαιδευτική κοινότητα. Πρώτη πύλη εισόδου της αειφορίας θεωρείται **η πύλη: Δημοκρατία και η συμμετοχή στο σχολείο**. Το Αειφόρο Σχολείο μπορεί να αποτελέσει ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την καλλιέργεια της δημοκρατίας, καθώς εκεί καλλιεργείται η διάθεση συμμετοχής, η ανάληψη ευθυνών, η δημοκρατική διαδικασία στη λήψη αποφάσεων και η συνεργασία μεταξύ όλων των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας. Μπορεί να αποτελέσει πρότυπο κοινωνικής αποδοχής που θα επιτρέπει σε όλα τα παιδιά να συμμετέχουν στη σχολική ζωή. Μπορεί να είναι ένας χώρος όπου θα υπάρχει σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα και στις διαφορετικές πολιτισμικές μορφές. Είναι ένα σχολείο στο οποίο δίνονται ευκαιρίες για δημιουργική έκφραση, δίνεται χρόνος για αναστοχασμό, κατανόηση και αγάπη για όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από την επίδοσή τους στα μαθήματα. Όλες οι παραπάνω διαδικασίες επιφέρουν πολύ σημαντικές αλλαγές στο κλίμα του σχολείου και μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής και της σχολικής βίας, η οποία παρουσιάζει όλο και μεγαλύτερη ένταση. Οι υπόλοιπες πύλες αειφορίας αναφέρονται στο παιδαγωγικό και διδακτικό πλαίσιο του σχολείου, στη μείωση του οικολογικού αποτυπώματος του σχολείου, στις βιοκλιματικές παρεμβάσεις στο κτίριο και στην αυλή του σχολείου

ΡΟΗ ΤΟΥ ΔΙΕΤΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1^ο έτος

Οι εκπαιδευτικοί αποφασίζουν για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη του σχολείου στο πρόγραμμα είναι να αναλάβουν 3-5 εκπαιδευτικοί την ευθύνη της οργάνωσης του προγράμματος στο σχολείο. Οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν συμμετοχή συμπληρώνοντας τη σχετική φόρμα στην ιστοσελίδα του προγράμματος <http://www.aeiforosxoleio.gr/>. Επισημαίνεται ότι η συμμετοχή του Διευθυντή του σχολείου στην παιδαγωγική ομάδα έχει μεγάλη βαρύτητα.

Η παιδαγωγική ομάδα του σχολείου για το ΑΕΣ

1. αποφασίζει τον τρόπο οργάνωσης του σχολείου της προκειμένου να μετασχηματιστεί το σχολείο σε αειφόρο. (βλ. οδηγίες στην ιστοσελίδα)
2. καταστρώνει πρόγραμμα με το οποίο θα διαγνώσει τις παιδαγωγικές και περιβαλλοντικές ελλείψεις του σχολείου τους (οδηγίες στην ιστοσελίδα)
3. καταστρώνει ένα σχέδιο δράσης για τη μετατροπή του σχολείου τους σε ΑΕΙΦΟΡΟ.
4. εντοπίζει τους τομείς που δεν έχουν καλές επιδόσεις, προγραμματίζει τις δράσεις της σε βάθος χρόνου και προβαίνει στις δυνατές τροποποιήσεις, ώστε με μεθοδικό τρόπο να βελτιωθεί το κλίμα του σχολείου τους, να πρασινίσουν οι υποδομές και να μειωθούν σουν οι καταναλώσεις ενέργειας, νερού και υλικών.
5. Υποβάλλει έκθεση, στο τέλος του 1^{ου} έτους, στην οποία διαφαίνονται οι θετικές αλλαγές που έχουν επιτευχθεί κατά τη διάρκεια της χρονιά και το σχέδιο δράσης για την επόμενη χρονιά. Στο στάδιο αυτό δύνανται να εισηγηθεί και μια μικρή οικονομική υποστήριξη από το Πρόγραμμα ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ. Το 50% θα προκαταβάλλεται μετά από έγκριση από την αντίστοιχη επιτροπή του προγράμματος ενώ το πλήρες ποσό θα αποδίδεται μετά την προσκόμιση των σχετικών αποδείξεων. Το ποσό που θα αναλογεί ανά σχολείο θα εξαρτάται από τον αριθμό σχολείων που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα.

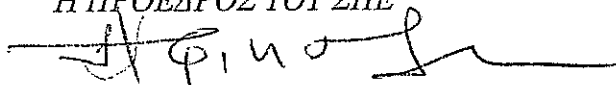
2^ο έτος

6. Τα σχολεία συνεχίζουν την εκτέλεση του προγράμματος δράσης με την κατάλληλη υποστήριξη της Ελληνικής Εταιρείας (υποστηρικτικό υλικό, επιμορφωτική δράση, θεματικές συναντήσεις κ.ά.),
7. Στο τέλος του 2^{ου} έτους το σχολείο θα καταθέσει έκθεση με τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων του συνολικά στη διετία. Σχολεία τα οποία έχουν προχωρήσει στην εισαγωγή της αειφορίας στη ζωή τους και έχουν ασχοληθεί με όλες τις πύλες αειφορίας μπορούν επιπλέον να υποβάλλουν υποψηφιότητα για την απόκτηση του Βραβείου Αειφόρου Ελληνικού Σχολείου. Για την κατάκτηση του βραβείου θα αξιολογούνται με ειδικά κριτήρια τα οποία θα ανακοινωθούν μελλοντικά.

Επίλογος

Το ελληνικό σχολείο θεωρείται ένα καλό σχολείο στην παροχή γνώσεων, τομέας στον οποίο δίνεται προτεραιότητα. Υστερεί όμως στην παροχή παιδείας και πολιτισμού που θα διαμορφώσουν ενεργούς και καλλιεργημένους πολίτες. Χιλιάδες εκπαιδευτικοί πασχίζουν μοναχικά σε ένα άγονο πεδίο και οι κόποι αυτοί αποφέρουν καρπούς, ικανοποίηση και αισιοδοξία. Σπάνια όμως αυτές αγκαλιάζονται από όλη τη σχολική κοινότητα ώστε όλοι οι μαθητές να γεύονται τη χαρά της συμμετοχής της δημιουργίας και της παιδευτικής αλλαγής. Η προσπάθεια μας θα είναι όσο το δυνατό αυτές οι προσπάθειες να μην είναι μεμονωμένες αλλά να διατρέχουν όλη τη σχολική ζωή. Και το αειφόρο σχολείο μ

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΠΕ

Δρ Αγγελική Τρικαλίτη

Επ. Σχολικός Σύμβουλος Φυσικών Επιστημών

Η ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. Δρ Αγγελίδου Ευαγγελία, Σχ. Σύμβουλος ΠΕ04,
2. Γκορτζίλα Ευγενία, Διευθύντρια Γυμνασίου Καλάμου,
3. Δεδούλη Μαρίνα, Σχ. Σύμβουλος ΠΕ02

4. Δημοπούλου Μαρία, Υπεύθυνη Π/κής Εκ/σης ΠΕ,
5. Δρ Δίτσιου Μαλαματή, Σχ. Σύμβουλος ΠΕ04,
6. Δρ Αλαζήση Χρυσούλα, Σχ. Σύμβουλος ΠΕ12.01,
7. Δρ Μαρδίρης Θεόδωρος, Υπεύθυνος ΚΠΕ Καστοριάς,
8. Μπακάλη Μαλαματένια, τ. Υπεύθυνη Αγωγής Υγείας,
9. Παπαζήση Ελένη, Σχ. Σύμβουλος Π.Ε.,
10. Δρ Παπαζήση Χριστίνα, Σχ. Σύμβουλος ΠΕ04,
11. Δρ Παυλικάκης Γιώργος, Σχ. Σύμβουλος ΠΕ04,
12. Δρ Σπυροπούλου Δήμητρα, Επ.. Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου,
13. Στεφανόπουλος Νικόλαος, Υπεύθυνος Π/κής Εκ/σης ΠΕ,
14. Σωτηροπούλου Δήμητρα, Διευθύντρια ΕΠΑΛ,
15. Δρ Τρικαλίτη Αγγελική, Ε. Σχ. Σύμβουλος ΠΕ04,
16. Τρικαλίτη Ηλίτσα, Δασκάλα 7^{ου} Δημοτικού Σχολείου Νέας Σμύρνης
17. Τσιμάκη Περσεφόνη, Νηπιαγωγός, τ. Μέλος της Παιδαγωγικής Ομάδας του ΚΠΕ Δραπετσώνας,
18. Δρ Φέρμελη Γεωργία, Υπεύθυνη Π/κής Εκ/σης ΔΕ,
19. Δρ Φουσέκη Ευσταθία, Σχ. Σύμβουλος ΠΕ04,
20. Δρ Φραντζή Αντιόπη, Διευθύντρια Δημοτικού Σχολείου,
21. Χατζηλαζαρίδου Σουμέλα, ΜΔΕ, Διευθύντρια Γυμνασίου,
22. Χαραλαμπίτου Ελένη, Χημικός, ΜΔΕ, 2^{ου} Γυμνασίου Πειραιά.